

החורף הזקן

מתוך "אגדות אינדיאנים איירוקיים"
מ. פורס (1917)

רחוק בשמי הצפון חי איש החורף הזקן.
כל שנה הוא עוזב את הוויגוום שלו
בשמיים ויורד לארץ. לרגלי ההרים הוא
בונה לעצמו ביתן משלג וקרח, שאף
אחד, אדם, ציפור או חיה לא יכול להיכנס
אליו. שם הוא חי זמן מה.

רוח הצפון היא הידידה היחידה של איש
החורף הזקן. כשהיא עוברת ליד ביתן

של האיש הזקן היא צורחת חזק, פותחת
את הדלת בנשב חזק ונכנסת פנימה.
היא מוצאת לה מקום ליד האש שבוערת
אבל לא מחממת. שם היא והאיש הזקן
יושבים ומעשנים ועושים את התוכניות
לסערת השלג הקרובה. וכשהתייעצות
מסתיימת רוח הצפון יוצאת כדי לדחוף
את השלג והברד לכל קצוות הארץ.
גם האיש הזקן עוזב את הבית שלו. הוא
עובר מעל ההרים והעמקים של הילדים
האדומים. הארץ נעשית לבנה מהנשימה
שלו. הנהרות עוצרות וקולות היערות
משתתקים כשהוא עובר. שינה עמוקה

נופלת על כל דבר חי. רק את חריקת
ענפי העצים שומעים ביער. האיש הזקן
נושא פטיש גדול ובו הוא דופק בעצים
כשעובר לידם. ככל שהקור גובר כך חזק
יותר מכה איש החורף הזקן בפטיש שלו.
העצים נשברים, וויגוומים של
האינדיאנים מתפרקים מהמכות שלו.
פעם אחד, כשעבר ביער, הגיע איש
החורף הזקן לביתן הציידים. השלג ירד
במשך ימים ארוכים. לא נראה אייל או
ארנבת נראו ביער והצייד עם הבן הקטן
שלו ישבו בפנים רעבים וחלשים. גם קר
היה להם מאוד כי האש בערה כבר חלש

מאוד.
האיש הזקן צחק והניף את פטישו
בשמחה כשהתקרב. הוא דפק בדלת
פעם, פעמיים, שלוש פעמים. והילד
בפנים שמע אותו ודפק שלוש פעמים
בתשובה, כאילו ללגלוג לאיש החורף
הזקן.
הצייד דיבר.
הוא אמר לילד שלא צריך ללגלג לרוחות
הטבע, כי דבר רע עלול לקרות. רוח
הטבע עלולה לחטוף אותו ואז הוא
יצטרך לשרת אותה.
כשהאיש הזקן שמע את דפיקות הלגלוג

חימם אותם
והשיב לחיים.
וכשהתחזקו עזר
להם להבעיר שוב
את האש. ואז

אמר להם לקחת קצת אוכמניות יבשות
שהיו להם בביתן ולהרתיח אותן במים.
הוא אמר שהם צריכים לאכול חלק מהם
ואת היתר לזרוק על איש החורף הזקן
אם יחזור. זה יגרש אותו כי הוא מפחד
מאוד מאוכמניות. אוכמניות הן ביטוי של
קיץ וקרני השמש והאיש הזקן לא יכול
לחיות בקרבתן. הוא מעולם לא מבקר על

הוא כעס מאוד. הוא נשף בכוח על הביתן
הקטן וזה התחיל להצטמק כמו דבר חי.
הוא עוד הכה אותו פעמים אחדות
בפטיש, והלך הלאה.
האש בתוך הביתן בערה כל פעם חלש
יותר. הצייד והבן הקטן שלו התקרבו
אליה וראו איך הלהבה האחרונה רועדת
וכבה. הם המשיכו לשבת ליד האפרות,
משותקים מקור.
פתאום חום חדש מילא את הביתן. רוח
הדרום פתחה בעדינות את הדלת וניכנס
אינדיאני צעיר, בעל פנים דומים לשמש.
הוא ראה את הצייד והילד כמעט מתים,

האדמה בעונת האוכמניות. הצייד והילד
אמרו שיעשו כפי שנאמר להם והאיש
הצעיר עזב את הביתן יחד עם רוח
הדרום.
מספר ימים אחרי כן איש החורף הזקן
שוב דפק בדלת הביתן. אך הפעם הצייד
והילד היו כבר מוכנים. הם זרקו עליו את
האוכמניות והאיש החורף הזקן ברח
משם בפחד גדול אל ביתן הקרח שלו.
האיש הצעיר בעל פני השמש ורוח
הדרום היו בקרבה. הם עקבו אחרי
האיש הזקן וכשהיה כבר בתוך הביתן
שלו רוח הדרום דפקה בעדינות בדלת.

"תסתלקי!" אמר האיש הזקן "רק רוח
הצפון מוזמנת לביתי." אבל רוח הדרום
נשבה אוויר רך וחמים על דלת הביתן
שלו וזו נמסה לגמרי. האינדיאני הצעיר
עבר והתיישב ליד האש המוזרה שלא
הפיקה כל חום. רוח הדרום נשארה בחוץ
ושרה בקול רך ונמוך.
האיש הזקן כעס מאוד. הוא ציווה לאיש
בעל פני השמש לצאת "אני גדול וחזק"
אמר האיש הזקן "כשאני נוגע בשמיים
השלג יורד. כשאני מדבר הציידים
מסתתרים בביתנים שלהם. כשידיים שלי
נוגעות באדמה היא נעשית קרה וקשה

וכל החיים נפסקים. לך מכאן או שאעשה
ממך איש שלג וקרח."

אך האינדיאני לא זז. הוא רק ישב שם
וצחק מהאיומים של האיש הזקן. הוא
מילא באיטיות מקטרת והגיש אותה
לאיש הזקן. "הנה, תעשן אתי. זה ייתן
לך כוח להגיע לוויגוום שלך בצפון
השמיים. הגיע הזמן שתלך. אתה זקן,
עייף ותשוש. אתה ורוח הצפון עשיתם
את שלכם. הימים שיבואו שייכים לי. גם
אני חזק אבל אני צעיר! אינני חושש
ממך. כשאני נוגע באדמה היא נעשית
רכה וחמימה. כל דבר חי מתחיל לנוע

אך האיש הזקן כבר לא שמע. הוא היה
כבר על הדרך לשמי הצפון והאביב ורוח
הדרום שלטו על האדמה.

בשנתו, ציפורים, דבורים, פרחים ועצים,
חיות ובני אדם. כשאני מדבר השמש
הרדומה מתעוררת. ראה! היא מתחילה
כבר לשלוח את חציה. מהר! אחרת הם
ימצאו אתך בדרכך לשמי הצפון."
האיש הזקן רעד. ידיו ורגליו היו חלשות,
גלידים נפלו מזקנו, דמעות גדולות
התגלגלו על לחייו. "מי אתה?" הוא שאל
כשנמס לרגליו של האיש הצעיר.
"אני גו-חאי, האביב" ענה הצעיר "כל
הארץ שמחה כשאני בא לגרש אתך
לוויגוום שלך בשמי הצפון, כי אני מביא
אור השמש, אהבה ושמחה."